

משתתפים: שוקי קליין- מנכ"ל הרשות יו"ר הצוות, נחמה אוחנה – מנהלת אגף הרווחה, מירב בנאקוט- מבקרת העירייה, משה גרינשטיין – ראש אגף שפע, שולה אילוז- מנהלת אגף קיימות ואיכות הסביבה (בטלפון) ליטל סוגבקר - לשכת מנכ"ל הרשות.

הנידון: פרוטוקול צוות לתיקון ליקויים מיום 09.11.2025

הצוות התכנס לעסוק בדו"חות הביקורת והמלצותיהם מהגופים הבאים:

- א. ההתמודדות עם תופעת האלימות בין בני זוג - ביקורת מעקב מבקר המדינה 2025
- ב. הצללת המרחב הציבורי- ביקורת מבקר המדינה 2025

כלל הפערים, הליקויים וההמלצות הן שניתנו במסגרת הדוח ובין שסוכמו מול הגורם המתקן רוכזו בטבלאות להלן.

שוקי קליין
ר' הצוות לתיקון ליקויים

שם הגוף המבוקר: עיריית דימונה

מסגרת פרסום הדוח: דוחות על הביקורת בשלטון המקומי 2025
כותרת הדוח: ההתמודדות עם תופעת האלימות בין בני זוג - ביקורת מעקב
מס' הדוח: 20224412
מזהה הדוח: 46166778

מועד דיווח הגוף המבוקר:

מס'	כותרת ליקוי	הליקוי/המלצת ביקורת	תאריכי הדיונים בצוות לתיקון ליקויים	פירוט פעולות התיקון בהתאם להחלטות הצוות	פרטי האחראי על התיקון	המועד לתיקון הליקוי	סטטוס תיקון – הליקוי תוקן/ חלקית תוקן/ לא תוקן/ לא בכוונתי לתקן
1	הסברה והעלאת המודעות באוכלוסייה הכללית	<p>ליקוי - הביקורת הקודמת העלתה כי בהיעדר מדיניות סדורה בנושא, קיימת חוסר אחידות בפעולות שהרשויות המקומיות שנבדקו נוקטות בתחום המניעה הראשונית וכן בהיקף התקציב שהן מקצות עבור פעולות אלו. בביקורת המעקב הועלה כי הליקוי תוקן במידה מועטה וכי ההמלצה להרחיב את פעולות המניעה הראשונית ולהגדיר תקציב ייעודי עבורן לא יושמה במלואה.</p> <p>המלצה - משרד מבקר המדינה שב וממליץ לעיריית בית שמש, בני ברק, דימונה, חדרה, יבנה, קריית מלאכי, ראש העין, למועצות המקומיות קדימה-צורן ושיבלי - אום אל-רינם ולמועצה האזורית דרום השרון להגדיר מדי שנה תקציב ייעודי שישמש לפעולות של הסברה והעלאת המודעות.</p>		הרשות מבצעת פעולות הסברה רבות להעלאת המודעות. יוגדר תקציב ייעודי לנושא בשנת 2026			בכוונתי לתקן
2	התכנסות ועדת ההיגוי וקביעת תוכנית העבודה השנתית	<p>ליקוי - הועלה כי בהיעדר הנחיות בנושא, תוכניות העבודה השנתיות של המרכז לטיפול ומניעת אלימות במשפחה אינן כוללות את הרכיבים החיוניים הנדרשים כדי להבטיח את תרומתן המיטבית לעבודת המרכז, ובפרט אינן כוללות מדדי ביצוע (לדוגמה, משך ההמתנה</p>		עקב שינוי שיטת התקצוב בשנת 2025 של היחידות לטיפול באלימות ניתן כעת לבנות תכנית עבודה מתוקצבת ליחידה לטיפול באלי"מב.			בכוונתי לתקן

					<p>לטיפול או מספר המטופלים והתפלגותם המגדרית) או יעדים תוצאתיים בני מדידה (לדוגמה, שיעור הנשירה מטיפול). כן הועלה כי תוכניות העבודה אינן מקושרות תקציב.</p> <p>המלצה - על המרכזים לטיפול ומניעת אלימות במשפחה בעיריות בית שמש, בני ברק, דימונה, חדרה, יבנה, סחינין, עכו, קריית מלאכי, ראש העין ורהט, במועצה המקומית קדימה-צורן ובמועצות האזוריות דרום השרון ומטה יהודה להקפיד על עצם קביעת תוכנית עבודה שנתית וכן על כך שזו תכלול תכנון תקציבי, יעדים לשנת העבודה וכן מדדי ביצוע ומדדי תוצאה בני מדידה.</p>	
בכוונתי לתקן			<p>בוועדת ההיגוי המלווה את פעילותה של היחידה לטיפול באלימות בדימונה נוכחים אנשי מקצוע ובעלי תפקידים על פי הנדרש בהוראת התע"ס.</p> <p>הוועדה הייתה אמורה להתכנס השנה פעמיים, ב 17.6 וב 24.11. בשל מבצע "עם כלביא" הוועדה בוטלה. נתוני היחידה וסוגיות נוספות הקשורות לפעילותה שאמורות היו להיות מוצגות בוועדה, הועברו לחבריה לעיון והתייחסות.</p> <p>וועדת ההיגוי הנוספת שתוכננה תתכנס במועד הנקוב בע"ה.</p> <p>לאור השתתפותם של חברים רבים בוועדה קיים קושי למצוא תאריך חלופי שמתאים למרבית המשתתפים, כאשר וועדה נדחית בשל אילוצים שאינם תלויים בנו.</p>		<p>ליקוי - נמצא כי בשנת 2023 התכנסה ועדת ההיגוי פעם אחת בלבד במרכזים לטיפול ומניעת אלימות במשפחה בעיריות בני ברק, דימונה, יבנה, סחינין ורהט ובמועצה האזורית דרום השרון. במרכזים ביתר הרשויות המקומיות שנבדקו ועדת ההיגוי לא התכנסה כלל בשנה זו. בשנת 2024 ועדת ההיגוי התכנסה פעם אחת במרכזים לטיפול ומניעת אלימות במשפחה בעיריות בית שמש, דימונה, חדרה, יבנה ורהט ובמועצה האזורית דרום השרון, ואילו ביתר המרכזים ברשויות המקומיות שנבדקו לא התכנסה ועדת ההיגוי אפילו פעם אחת. בעיריית ראש העין הדיונים אינם מתקיימים במסגרת ועדת ההיגוי כפי שנדרש לפי הוראות התע"ס אלא במסגרת הוועדה הרשותית למיגור אלימות, בה חברים נבחרים ציבור לצד הדרג המקצועי ברשות המקומית.</p> <p>המלצה - על המרכזים לטיפול ומניעת אלימות במשפחה בעיריות בית שמש, בני ברק, דימונה, חדרה, יבנה, סחינין, עכו, ראש העין ורהט ובמועצה האזורית דרום השרון להקפיד על התכנסותה של ועדת ההיגוי בתדירות המחויבת בהוראות התע"ס כדי שזו תוכל לקיים את התפקידים המוטלים עליה בכל הקשור לליווי פעילות המרכזים.</p>	3

שם הגוף המבוקר: עיריית דימונה

מסגרת פרסום הדוח: דוחות על הביקורת בשלטון המקומי 2025

כותרת הדוח: הצללת המרחב הציבורי

מס' הדוח: 20244410

מזהה הדוח: 46167278

מועד דיווח הגוף המבוקר:

מס'	כותרת ליקוי	הליקוי/המלצת ביקורת	תאריכי הדיונים בצוות לתיקון ליקויים	פירוט פעולות התיקון בהתאם להחלטות הצוות	פרטי האחראי על התיקון	המועד לתיקון הליקוי	סטטוס תיקון – הליקוי תוקן/ חלקית בכוונתי לתקן/ לא בכוונתי לתקן
1	תיאום בין התפתחות העץ במרחב הציבורי לבין תשתיות בתת-הקרקע	<p>ליקוי - בביקורת עלה כי חלק מהרשויות המקומיות שנבדקו - עיריית דימונה וירושלים - נתקלות בקשיים בתכנון נטיעות עצים ובתיקון נזקים הנגרמים משורשי עצים - כגון תיקון מדרכות בדימונה וקשיים בשמירה על בתי גידול לעצים במיזמים חדשים בירושלים - עקב עומס התשתיות בתת-הקרקע והקושי בתיאום עם ספקי התשתיות.</p> <p>המלצה - מומלץ לרשויות המקומיות שנבדקו - אילת, בית שמש, דימונה וירושלים - לפעול להגברת התיאום עם ספקי התשתיות הפועלים בתחומן כך שיהיה בידיהן מיפוי תשתיות ההולם ככל האפשר את התנאים בשטח</p>		ראש אגף שפע הקפיד ויקפיד לקבל תוכנית תשתיות עם מסירת שטח שפותח.			תוקן
2	תיאום בין התפתחות העץ במרחב הציבורי לבין תשתיות מעל הקרקע - מתקני חברת החשמל העיליים	<p>ליקוי - בביקורת עלה כי גיזום עצים בקרבת מתקני חברת החשמל במרחב הציבורי העירוני ברשויות המקומיות שנבדקו - עיריית אילת, בית שמש, דימונה וירושלים - מבוצע בידי עובדי חברת החשמל בתיאום (בעיריית בית שמש וירושלים) או שלא בתיאום (בעיריית אילת ודימונה) עם הרשויות המקומיות. לעובדי קבלני הגיזום שעימם מתקשרת חברת החשמל לא נדרשת</p>		הובהר לקבלן חברת חשמל כי אין לבצע שום פעילות ללא תיאום מראש וכך נשעה		תוקן	

					<p>הסמכת גוזם מומחה, וייתכן כי בשל כך עלול להיגרם נזק לעצים בתהליך הגיזום.</p> <p>המלצה - מומלץ לרשויות המקומיות בכלל, ובפרט לרשויות המקומיות שנבדקו - עיריות אילת, בית שמש, דימונה וירושלים - לבצע בעצמן ככל האפשר את גיזום העצים במרחב הציבורי בקרבת מתקני חברת החשמל, כדי לוודא את איכות הגיזום; ולהגביר את התיאום עם עובדי חברת החשמל לגבי עיתוי הגיזום ואיכותו; עוד מומלץ לרשויות המקומיות כי בעת תכנון נטיעת עצים חדשים במרחב הציבורי יתחשבו במתקני החשמל שבמרחב וירחיקו את בתי הגידול המתוכננים ממתקנים אלו ככל האפשר.</p>	<p>כחסם לעצים במרחב הציבורי</p>	
לא בכוונתי לתקן			אין בעיר חניונים תת קרקעים ציבוריים		<p>ליקוי - התיקון משנת 2022 מאפשר איחוד רחבות של בניינים סמוכים וסימון מיסעה ומדרכה כרחבות כיבוי. משרד החקלאות מסר בנובמבר 2024 כי על אף התיקון עדיין נכרתים מאות עצים בוגרים במסגרת מיזמי התחדשות עירונית בשל דרישות בתחום בטיחות האש שלפיהן יש להקים רחבת כיבוי ולנקות מעצים את התוואי בינה לבין הבניין, מאחר שתהליכי התחדשות עירונית לרוב אינם מאפשרים תזמון אחיד של תכנון וביצוע התחדשות דווקא במבנים הסמוכים זה לזה. זאת נוסף על האיסור לנטוע עצים בשל דרישות הרחבה.</p> <p>המלצה - מומלץ לעיריות אילת, בית שמש ודימונה, לקדם באמצעות ההנחיות של הרשות חפיפה בין רחבות כיבוי אש של מבנים סמוכים וכן חפיפה בין רחבות אלו לשטחי ירידה לחניון תת-קרקעי כפי שנעשה בעיריית ירושלים.</p>	<p>תיאום בין התפתחות העץ במרחב הציבורי לבין תשתיות מעל הקרקע - היבטי בטיחות אש כחסם לגידול עצים במרחב הציבורי</p>	3
בכוונתי לתקן			הרשות גיבשה טיוטה של מסמך מדיניות. בכוונת הרשות לסיים השלמת המסמך והפצתו בראשית 2026.		<p>ליקוי - לארבע העיריות שנבדקו - אילת, בית שמש, דימונה וירושלים - לא היה במועד הביקורת מסמך מדיניות להצללת המרחב הציבורי או תוכנית הצללה עירונית, אשר מציעים מסגרת אסטרטגית לפעולות הננקטות, ואשר גובשו תוך שיתוף כל בעלי העניין באופן המעלה את הסיכויים למימושן. דבר זה מאפשר מעקב</p>	<p>מדיניות, תכנון ויעדי הצללה ברשויות המקומיות שנבדקו</p>	4

					<p>אחר התקדמות העמידה ביעדים מדידים לקידום הייעור העירוני.</p> <p>המלצה - משרד מבקר המדינה ממליץ לעיריות אילת וירושלים להשלים את הכנתם של מסמכי המדיניות להצללת המרחב הציבורי ושל תוכניות הייעור העירוניות ולפרסמם. לעיריות בית שמש ודימונה משרד מבקר המדינה ממליץ לגבש מדיניות ברורה בנוגע להצללה ולייעור במרחב הציבורי העירוני ולפרסמה. עוד מומלץ לרשויות המקומיות שנבדקו - עיריות אילת, בית שמש, דימונה וירושלים - לשלב הליכי שיתוף ציבור בעת גיבוש מסמכי מדיניות ותכנון רשותיים לעניין הצללה.</p>	
בכוונתי לתקן			<p>הרשות גיבשה טיוטה של מסמך מדיניות הכולל הנחיות במגרשים פרטיים. בכוונת הרשות לסיים השלמת המסמך והפצתו בראשית 2026.</p>		<p>ליקוי - נמצא כי מתוך ארבע הרשויות המקומיות שנבדקו - עיריות אילת, בית שמש, דימונה וירושלים - רק עיריות אילת ובית שמש כללו במסמך מדיניות עירונית (או במסמך מקביל) הוראות מחייבות בנוגע לנטיעת עצים בשטחים פרטיים, ובכך תרמו לעידוד נטיעה וטיפול של עצים במרחב הפרטי כפי שעלה מעקרונות הפעולה שאימצה החלטת הממשלה.</p> <p>המלצה - משרד מבקר המדינה ממליץ לעיריות דימונה וירושלים לפרסם בהקדם מסמכי מדיניות עירונית שיכללו הנחיות בנוגע לעצים במגרשים פרטיים לשם שיפור המרחב הציבורי המשמש את כלל תושבי העיר.</p>	5
תוקן			<p>הרשות לא מטפלת כלל אלא מנחה את התושבים להגיש בקשות לפקיד יערות במשרד החקלאות. פקיד היערות מתייעץ עם מנהל הגינון ברשות.</p>		<p>ליקוי - אכיפת תנאי רישיון הכריתה, כולל ביצוע נטיעות חליפיות, מוטלת על הרשות המקומית שבתחומה הונפק רישיון הכריתה או ההעסקה, וזאת בתנאי שיש לה מפקחים סביבתיים, אשר פועלים לאכיפת הפקודה בהתאם לחוק האכיפה הסביבתית. נמצא כי עיריות אילת ודימונה שלהם אין פקיד יערות עירוני מעבירות בקשות לכריתה לפקיד היערות. בעיריית ירושלים מונתה פקיד יערות עירונית שהסמיך שר החקלאות, ולה נתונות סמכויות רישוי בלבד ואין לה סמכות מטעם השר לעסוק באכיפת הפקודה ולטענת עיריית בית שמש כריתת עצים בתחומה נעשית ברישיון.</p>	6

					<p>המלצה - על הרשויות המקומיות בישראל ובפרט על העיריות שנבדקו - אילת, בית שמש, דימונה וירושלים - לפעול להגברת האכיפה של פקודת היערות בתחומן.</p>		
בכוונתי לתקן			הרשות תשתף פעולה עם החלטות פקיד היערות הממשלתי.		<p>ליקוי - אכיפת תנאי רישיון הכריתה, כולל ביצוע נטיעות חליפיות, מוטלת על הרשות המקומית שבתחומה הונפק רישיון הכריתה או ההעתקה, וזאת בתנאי שיש לה מפקחים סביבתיים, אשר פועלים לאכיפת הפקודה בהתאם לחוק האכיפה הסביבתית. נמצא כי עיריות אילת ודימונה שלהם אין פקיד יערות עירוני מעבירות בקשות לכריתה לפקיד היערות. בעיריית ירושלים מונתה פקיד יערות עירונית שהסמיך שר החקלאות, ולה נתונות סמכויות רישוי בלבד ואין לה סמכות מטעם השר לעסוק באכיפת הפקודה ולטענת עיריית בית שמש כריתת עצים בתחומה נעשית ברישיון.</p> <p>המלצה - מומלץ לפקיד היערות הממשלתי לקבוע, בשיתוף משרד הפנים והרשויות המקומיות, דרכים להגברת האכיפה של הוראות פקודת היערות באמצעות פקחי הרשויות המקומיות ובהסתמך על היכרותן של הרשויות המקומיות עם המתרחש בתחומן.</p>	7	
תוקן			בתקציב 2026 הוגדר תקציב ייעודי ל 1,000 עצים לשנה. בנוסף לנטיעה השוטפת. התקציב יגיע לאישור מועצת העיר במועד.		<p>ליקוי - לשום רשות מארבע הרשויות המקומיות שנבדקו - עיריית אילת, שתקציב החזקת מערך הגינון שלה עומד על 19.8 מיליוני ש"ח, עיריית בית שמש (כ- 13.5 מיליון ש"ח, בחריגה של כ-2 מיליון ש"ח מהתקציב), עיריית דימונה (570,000 ש"ח) ועיריית ירושלים (41.6 מיליוני ש"ח) - אין אפשרות לנהל מעקב מסודר אחר התקציב המיועד לנטיעה ולטיפול בעצים, מאחר שהן אינן מקצות למטרה זו תקציב ייעודי נפרד מתקציב החזקת מערך הגינון.</p> <p>המלצה - חיזוק הניהול והטיפול של היער העירוני, בדגש על עצי רחוב, בידי הרשויות המקומיות מתוך תפיסת העצים כתשתית מחייב הקצאת תקציב מובחן וברור לנושא, בפרט לאור תוכניות ממשלתיות עתידיות שתכליתן להוביל לעלייה של ממש במספר העצים במרחב הציבורי העירוני. מוצע לעיריות שנבדקו -</p>	8	

					אילת, בית שמש, דימונה וירושלים - להפריד בין סעיפי התקציב המיועדים לגינון לבין סעיפי התקציב המיועדים לטיפול בעצי רחוב ולנהל תקציב נפרד ומובחן לנטיעה ולתחזוקה של עצים במרחב העירוני.		
תוקן			הוגדר תקציב לסקר עצים- בהתאם לתוצאות הסקר ישוריין תקציב לתחזוקה שוטפת. בנוסף הוגדר תקציב ייעוד לטיפול ותחזוקת עצי דקל.		<p>ליקוי - נמצא שלאף לא אחת מהרשויות המקומיות שנבדקו - עיריות אילת, בית שמש, דימונה וירושלים - יש תכנון עתידי לתחזוקת העצים במרחב הציבורי העירוני.</p> <p>המלצה - מוצע לעיריות אילת, בית שמש, דימונה וירושלים לנהל תחשיב תחזוקה מעודכן וצופה פני עתיד למשאב העצים העירוני. פעילויות שוטפות, כמו טיפול בעצים ותחזוקת מלאי העצים, זקוקות למקור מימון יציב. לפיכך על הרשויות המקומיות שנבדקו לבחון מקורות מימון אפשריים לתחזוקת עצי הרחוב ולקבוע מקורות מימון והיקף מימון לפעולות השונות.</p>	9	מימון ההצלה ברשויות המקומיות שנבדקו - היערכות תקציבית עירונית לתחזוקה עתידית שוטפת של עצי רחוב
תוקן			מנהל הגינון הוא מנהל כל הקשור לתחזוקת וטיפול העצים וכן על הקשר עם פקיד יערות וכן על הקשר עם קבלנים וספקים בכל הנוגע לטיפול בעצים.		<p>ליקוי - בעיריות אילת, בית שמש, ודימונה - אין גורם אחד המתכלל את תחום הטיפול בעצים. זאת לעומת עיריית ירושלים, שבה מונתה מנהלת אגף שפ"ע, האמונה ממילא על הטיפול במרחב הציבורי, לתפקיד פקידת יערות. כך האחריות לתחום זה נחלקת בין מספר רב של גורמים. היעדר התיאום עלול לפגוע בטיפול בעצי הרחוב.</p> <p>המלצה - מומלץ לעיריות אילת, בית שמש, דימונה - להתייחס נקודתית למשאב העצים העירוני במובחן משאר פעולות הטיפול בגינון בעיר, ובפרט להגדיר במבנה הארגוני גורם מתכלל שירכז תחת סמכותו את כל נושא הטיפול בעצים במרחב הציבורי ויופקד על הממשקים עם שאר הגורמים ברשות שיש להם נגיעה לנושא.</p>	10	תשתית ארגונית תומכת - ניהול מבוזר ומגבלות כוח אדם
תוקן			אגרונום נקלט עזב את התפקיד. יחד עם זאת כשנדרש אנו מתייעצים עם אגרונום חיצוני כולל כשנרכשים עצים במשתלה.		<p>ליקוי - הגורמים המתחזקים את עצי הרחוב במסגרת הטיפול בשאר הפריטים במרחב הציבורי אינם אנשי מקצוע המתמחים בנושא. הדבר עלול לפגוע בביצוע המיטבי של פעולות לגידול ושימור של היער העירוני,</p>	11	תשתית ארגונית תומכת - ניהול מבוזר ומגבלות כוח אדם

					<p>אשר לו השפעה מכרעת על איכות הטיפול בעצים, נושא המחייב מומחיות ייחודית.</p> <p>המלצה - מוצע לעיריות אילת, בית שמש, דימונה וירושלים להגדיר בעלי מקצוע הנדרשים לטיפול במשאב זה שאינם מועסקים דרך שגרה ברשות המקומית, כמו אגרונום, אילנאי וכל בעל תפקיד אחר שיכול לתרום לשיפור הטיפול בעצים.</p>	
תוקן			סקר עצים מתוכנן ל 2026. תוצאות המיפוי יעודכנו ב GIS		<p>ליקוי - נמצא כי נתוני העצים מופיעים במערכות ה-GIS בעיריות אילת, דימונה וירושלים, אך אלו נתונים חלקיים שכן לא בוצע סקר עצים מקיף אף לא באחת מהרשויות המקומיות האמורות. עיריית בית שמש מסרה כי במועד סיום הביקורת החלה לבצע סקר עצים ולאחריו יעלו הנתונים למערכת ה-GIS העירונית.</p> <p>המלצה - מוצע לארבע הרשויות המקומיות שנבדקו - עיריות אילת, בית שמש, דימונה וירושלים - להשלים את סקרי העצים ולהעלות את הנתונים למערכות ה-GIS העירוניות. כך הן יוכלו לנהל את משאב העצים שבתחומן באופן טוב יותר.</p>	<p>תשתית דיגיטלית - תשתית דיגיטלית תומכת ברשויות שנבדקו</p> <p>12</p>
בכוונתי לתקן			לאחר הטמעה ב GIS הרשות תבחן שימוש ביישומון מתאים		<p>ליקוי - נמצא כי לעיריית אילת יש תשתית ליישומון דיגיטלי לעצי רחוב.</p> <p>המלצה - מוצע לעיריות בית שמש, דימונה וירושלים להטמיע במערכות המידע שלהן יישומון ייעודי, כפי שעושה עיריית אילת, לניהול משאב העצים שלה. יישומון זה יאפשר גמישות בטיפול בעצי הרחוב ותחזוקה הדוקה וסדורה שלהם, שכן הנתונים לגביהם יהיו זמינים כבר בעת הגעת העובדים למקום הטיפול.</p>	<p>תשתית דיגיטלית - תשתית דיגיטלית תומכת ברשויות שנבדקו</p> <p>13</p>
בכוונתי לתקן			הרשות גיבשה טיוטה של מסמך מדיניות הכולל יעדים לכיסוי חופות עצים. בכונת הרשות לסיים השלמת המסמך והפצתו בראשית 2026.		<p>ליקוי - אין לרשויות מקומיות יעדים מדידים לכיסוי חופות העצים בהתאם לאופי של אזורים שונים בתחומן בפילוח לרחובות. קביעת יעד כלל עירוני לכיסוי חופות העצים הנדרשים אינו משקף את ההבדלים בשיעורי כיסוי חופות העצים בין חלקי העיר, הרחובות והצמתים. בהיעדר שיטה מדעית לקביעת יעדי הצלחה</p>	<p>שיעור כיסוי חופות העצים המומלץ לרשויות שיהיו מעוניינות בכך כפי שנקבע בהחלטת</p> <p>14</p>

					<p>וייעור עירוניים ולהגדרת צורכי המיפוי המדויקים הנובעים מיעדים אלה, יתקשו כל הגורמים המעורבים בקידום החלטת הממשלה 1022 להוציא לפועל באופן אפקטיבי את נטיעת עצי הצל בערי ישראל, לעקוב אחר התקדמות הפעולות בתחום זה ולהפנות משאבים למקומות שבהם הם נדרשים במיוחד.</p> <p>המלצה - מומלץ לכל הרשויות המקומיות לקבוע יעדים מדידים לכיסוי חופות עצים בהתאם לאופי האזורים בתחומן, תוך פילוח לרחובות, שכן כיסוי חופות העצים הקיים ויעד כיסוי חופות העצים הרצוי משתנים מאזור לאזור, ואף מרחוב לרחוב, בהתאם לשימושיות בהם. כך משאבי הרשות המקומית שיופנו לטיפול ותחזוקת הייעור העירוני יוקצו באופן מיטבי, מושכל ודיפרנציאלי.</p>	<p>הממשלה 1022 - קביעת יעד כיסוי חופות עצים ברמה המקומית</p>	
			<p>הרשות גיבשה טיוטה של מסמך מדיניות. בכוונת הרשות לסיים השלמת המסמך והפצתו בראשית 2026. המסמך ישווה למיפוי שייערך</p>		<p>ליקוי - עיריית בית שמש לא הכינה מפת צל עירונית הכוללת גם את כיסוי הצל ממבנים ומאמצעים מלאכותיים, ואף אינה מודעת כלל לקיומו של הכלי - המוגבל כאמור - שפיתח מפ"י. מצוין לחיוב המאמץ שעושה עיריית דימונה באיתור רחובות ואזורים בעלי כיסוי צל נמוך במטרה לטפל בהם בהקדם האפשרי, אולם ללא הכוונה והדרכה למיפוי רחובות באופן שיטתי וסדור, תתקשה העירייה לבחור אזורים ורחובות הדורשים התערבות מיידית.</p> <p>המלצה - הבדלים בצפיפות הבינוי ובנוכחותם של עצי צל או אמצעי הצללה אחרים במרחב הציבורי מחייבים למפות את כיסוי הצל הכולל. מומלץ לעיריות בית שמש ודימונה למפות את כיסוי הצל ממבנים, מעצים ומאמצעים מלאכותיים (מניפת צל) במרחב הציבורי ברשות, שכן זהו השלב הראשון בקביעת אסטרטגיית הצללה עירונית וכדי לאתר נקודות תורפה אקלימיות ברשת הרחובות העירונית. עוד מומלץ כי עיריות בית שמש ודימונה ייעזרו בגוף מקצועי לביצוע מטלה זו, הדורשת מומחיות וידע מקצועי.</p>	<p>מדידה, מיפוי וקביעת יעדים של הצללה ברשויות המקומיות שנבדקו - מיפוי נתוני הצללה</p>	15
בכוונתי לתקן							

בכוונתי לתקן					<p>ליקוי - ארבע הרשויות המקומיות שנבדקו - עיריות אילת, בית שמש, דימונה וירושלים - מסרו כי לא מיפו את הרחובות בתחומן לפי התועלת של ההצללה להליכתיות ולפי ההיתכנות (הטכנית או התקציבית) של הצללה.</p> <p>המלצה - מומלץ לעיריות אילת, בית שמש, דימונה וירושלים לבחון היתכנות לנטיעת עצים ברחובות העיר לאחר מיפוי מלא של כיסוי מניפת הצל. עוד מומלץ לבצע בחינה זו בד בבד עם מיפוי תשתיות עירוני, שבכוחו לאתר במדויק את המקומות המתאימים ביותר לנטיעת עצים חדשים כמתואר בפרק על תיאום בין תשתיות.</p>	מדידה, מיפוי וקביעת יעדים של הצללה ברשויות המקומיות שנבדקו - מיפוי מרחבים להצללה לפי תועלות והיתכנות	16
בכוונתי לתקן			הרשות גיבשה טיוטה של מסמך מדיניות הכולל יעדי כיסוי. בכוונת הרשות לסיים השלמת המסמך והפצתו בראשית 2026.		<p>ליקוי - עיריות בית שמש ודימונה לא קבעו יעד לכיסוי חופות עצים בתחומן וממילא לא קבעו יעדים למקומות ואזורים מסוימים - כמו רחובות, שבילים ומעברים, וכן אזורים פתוחים ומרוצפים כמו כיכרות, רחבות עירוניות וצמתים. בהקשר זה יצוין כי בתוכנית ההיערכות של עיריית בית שמש נקבע יעד של 70% שיעור תכסית צל של רחובות ראשיים ומרחב ציבורי מבונה אך כפי הנראה העירייה לא פועלת על מנת לעמוד ביעד זה וכלל אינה מודעת אליו.</p> <p>המלצה - מומלץ לעיריות אילת, בית שמש, דימונה וירושלים לקבוע יעדי כיסוי צל לכל רחוב ושכונה בעיר ובפרט לאזורים מרכזיים בעלי פוטנציאל הליכה גבוה. כל אלה - לפי מאפייניהם הייחודיים.</p>	מדידה, מיפוי וקביעת יעדים של הצללה ברשויות המקומיות שנבדקו - קביעת יעדי כיסוי צל באזורים מוגדרים	17
בכוונתי לתקן			הרשות גיבשה טיוטה של מסמך מדיניות הכולל יעדי כיסוי ויחס של טבעי/ מלאכותי. בכוונת הרשות לסיים השלמת המסמך והפצתו בראשית 2026.		<p>ליקוי - ממיפוי המצב הקיים של העיר אילת עולה כי איכות ההצללה וההקלה בתנאי החום של פרגולה מעץ גבוהות בהרבה מאלו של פרגולה ממתכת. מן האמור עולה כי הצללת המרחב הציבורי באילת באמצעים מלאכותיים דורשת חשיבה מעמיקה על בחירת חומרים המתאימים לאקלים הקיצוני של העיר ולמוזג אוויר מדברי.</p> <p>המלצה - מומלץ לרשויות המקומיות שנבדקו - עיריות אילת, בית שמש, דימונה וירושלים - להתאים את סוג</p>	הצללת המרחב הציבורי באמצעי הצללה מלאכותיים	18

					ההצללה באזורים שהוגדרו כאיי חום בתחומה לאזור המוצלל תוך התחשבות בהרכב החומרים שמהם היא עשויה.	
בכוונתי לתקן			סקר עצים יבוצע ב 2026 ונתוניו יוכלו להצטרף למידע המצוי בקק"ל.		<p>ליקוי - בביקורת עלה כי ארבע הרשויות המקומיות שנבדקו - עיריית אילת, בית שמש, דימונה וירושלים - מחזיקות במידע חלקי בלבד על מספר העצים בתחומן, מיניהם ומצבם: עיריית אילת מעריכה את מספר העצים בתחומה בכ-10,750 עצים אך טרם ביצעה סקר עצים; עיריית בית שמש מעריכה את מספר העצים בתחומה בכ-20,000, ובמועד הביקורת החלה בהתנעת סקר עצים; עיריית דימונה מעריכה את מספר העצים בתחומה בכ-18,000 אך טרם ביצעה סקר עצים; עיריית ירושלים מעריכה את מספר העצים בתחומה בכ-150,000 ומחזיקה במידע מפורט יותר בנוגע לכ-57,000 מהם.</p> <p>המלצה - מאחר שהרשויות המקומיות מופקדות על משאב העצים בתחומן ונדרשות לקבל לעיתים קרובות החלטות בהיבטים הקשורים בכך, מומלץ לרשויות מקומיות בכלל ולעיריית אילת, בית שמש, דימונה וירושלים בפרט, להחזיק מאגר נתונים מקיף על מצאי העצים שבתחומן שיכלול מאפיינים דומים לנדרש בנוהל סקר העצים של פקיד היערות לתוכניות מפורטות. זאת במטרה לייעל את ניהול משאב העצים, לקדם את מאמצי השמירה על בריאותם ולסייע בתכנון כמותן ומיקומן של נטיעות עצים עתידיות.</p>	19
בכוונתי לתקן			הרשות תתעד בנוהל את תהליכי העבודה בתחום התחזוקה. מועד כתיבת הנוהל יתואם עם אגף אסטרטגיה		<p>ליקוי - נמצא כי לעיריית אילת, בית שמש וירושלים יש נהלים והנחיות לטיפול בעצים קיימים כחלק מתוכנית עבודה לתחזוקה שמבצעים קבלני הגינון, ואילו עיריית דימונה מסרה כי קיים נוהל עבודה שאינו מעוגן בכתב המתייחס לתדירות הגיזום השוטף ולהשקיה.</p> <p>המלצה - משרד מבקר המדינה ממליץ לעיריית דימונה לגבש נהלים והנחיות לנטיעת עצים במרחב הציבורי הכוללים הוראות ברורות גם לתנאים הנדרשים לקליטתם ולשגשוגם במרחב הציבורי העירוני.</p>	20

בכוונתי לתקן			ההנחיות הועברו לגורמים האחראים והם יבחנו ויבצעו את האמור בהתאמה לרשות דימונה.		<p>ליקוי - בביקורת עלה כי הרשויות המקומיות שנבדקו לא פועלות בהתאם לפרוטוקול ארצי אחיד לתחזוקת עצים במרחב הציבורי העירוני ולמעקב אחר מצבם, וכי בכל אחת מהרשויות המקומיות שנבדקו - עיריות אילת, בית שמש, דימונה וירושלים - מתנהל הנושא בהתאם למיטב שיקול דעתה: עיריות אילת, בית שמש וירושלים הגדירו את מפרט התחזוקה במכרזי הגינון בעיר כאשר לעיריות בית שמש וירושלים אף יש תוכנית עבודה שבועית או חודשית בעוד שבעיריית דימונה לא נמצאה תוכנית עבודה לתחזוקה. עיריית אילת מעסיקה שישה מפקחים האחראים גם על מעקב מצב העצים; עיריית בית שמש העסיקה בעבר שני מפקחים ובמועד סיום הביקורת לא העסיקה מפקחים כלל; עיריית דימונה לא מסרה פרטים על אודות המעקב אחר מצב העצים; ועיריית ירושלים מנהלת מעקב באמצעות עובדי הפיקוח במחלקת תחזוקת גננות.</p> <p>המלצה - מומלץ לרשויות המקומיות שנבדקו - עיריות אילת, בית שמש, דימונה וירושלים - לפעול בהתאם למדריך ניהול סיכונים במשאב העצים העירוני שפרסם משרד החקלאות, ובו הנחיות לרשויות לטיפול בעצי רחוב ולמעקב אפקטיבי אחר מצבם, כדי לשמור על תשתית העצים הקיימת ולהבטיח את שגשוגם הן של עצים ותיקים הן של עצים חדשים הניטעים במרחב הציבורי העירוני.</p>	תחזוקת עצים במרחב הציבורי העירוני ומעקב הרשויות אחר מצב העצים	21
בכוונתי לתקן			נושאים ממדריך הסיכונים יתורגמו לחיזוק תוכנית העבודה		<p>ליקוי - בביקורת עלה כי הרשויות המקומיות שנבדקו לא פועלות בהתאם לפרוטוקול ארצי אחיד לתחזוקת עצים במרחב הציבורי העירוני ולמעקב אחר מצבם, וכי בכל אחת מהרשויות המקומיות שנבדקו - עיריות אילת, בית שמש, דימונה וירושלים - מתנהל הנושא בהתאם למיטב שיקול דעתה: עיריות אילת, בית שמש וירושלים הגדירו את מפרט התחזוקה במכרזי הגינון בעיר כאשר לעיריות בית שמש וירושלים אף יש תוכנית עבודה שבועית או חודשית בעוד שבעיריית דימונה לא נמצאה תוכנית עבודה לתחזוקה. עיריית אילת מעסיקה שישה מפקחים האחראים גם על מעקב מצב העצים; עיריית</p>	תחזוקת עצים במרחב הציבורי העירוני ומעקב הרשויות אחר מצב העצים	22

					<p>בית שמש העסיקה בעבר שני מפקחים ובמועד סיום הביקורת לא העסיקה מפקחים כלל; עיריית דימונה לא מסרה פרטים על אודות המעקב אחר מצב העצים; ועיריית ירושלים מנהלת מעקב באמצעות עובדי הפיקוח במחלקת תחזוקת גנות.</p> <p>המלצה - מומלץ לעיריית דימונה לגבש תוכנית עבודה סדורה לתחזוקת עצים בשטחה.</p>	
תוקן			מבוצע. הרשות מתמודדת לא מעט מול דרישות התושב אך מקפידה לעשות זאת תוך שמירה על בריאות העצים		<p>ליקוי - מהנתונים ברשויות המקומיות שנבדקו - עיריות אילת, בית שמש, דימונה וירושלים - עלה כי נושא הפניות העיקרי של תושבים בנוגע לעצים במרחב הציבורי הוא גיזום עצים מסיבות של לכלוך, הפרעה למעבר או בטיחות.</p> <p>המלצה - מומלץ לרשויות המקומיות שנבדקו - עיריות אילת, בית שמש, דימונה וירושלים - להקפיד על גיזום שוטף באזורי המגורים ובמעברים הציבוריים באופן שלא יפגע בבריאות העצים ובנופם הפוטנציאלי מחד גיסא, ויצמצם ככל האפשר את ההפרעה לתושבים מאידך גיסא.</p>	23
בכוונתי לתקן			הרשות גיבשה טיוטה של מסמך מדיניות הכולל התייחסות לשיתוף ציבור. בכוונת הרשות לסיים השלמת המסמך והפצתו בראשית 2026.		<p>ליקוי - בביקורת עלה כי עיריות אילת וירושלים פעלו לשיתוף הציבור בחשיבה על קידום הייעור העירוני ובפעולות לשיפור; עיריית דימונה מסרה כי בכוונתה לפרסם שאלון לשיתוף ציבור; ואילו עיריית בית שמש לא פעלה לקידום הנושא.</p> <p>המלצה - מומלץ לעיריית דימונה להשלים את תהליך שיתוף הציבור ולעיריית בית שמש לקיים תהליך דומה, במטרה לקדם את נושא הייעור העירוני ברשות גם באמצעות משאבי הקהילה, ולהגביר את המודעות של התושבים לחשיבות העצים במרחב הציבורי ולתרומתם.</p>	24
תוקן			בארבע השנים האחרונות הרשות שמה דגש על השקיה ממוחשבת והוצבו כ 80 ארגזי מים ברחבי העיר.		<p>ליקוי - בביקורת עלה כי בשלוש מארבע הרשויות המקומיות שנבדקו - עיריות בית שמש, דימונה וירושלים - אחד החסמים להתפתחותם של עצים במרחב הציבורי הוא היעדרן של תשתיות השקיה</p>	25

					<p>מספקות, והקושי להקימן או לשקמן עקב עלויות גבוהות והתנגשות עם תשתיות קיימות בתת-הקרקע.</p> <p>המלצה - מומלץ לרשויות המקומיות לגבש תוכניות רב-שנתיות לזיהוי פערים בתשתיות השקיה ולבצע בקרה על תקינות מערכות ההשקיה הקיימות.</p>	<p>רחוב - תשתיות השקיה</p>	
בכוונתי לתקן			<p>הרשות גיבשה טיוטה של מסמך מדיניות הכולל מאפייני צריכת מים. בכוונת הרשות לסיים השלמת המסמך והפצתו בראשית 2026.</p>		<p>ליקוי - תוכניות ההצללה שמקדמת עיריית אילת כחלק מהיערכותה להתמודדות עם שינויי האקלים כוללות נטיעה של כ-21,000 עצים עד לשנת 2045 כמתואר לעיל בתת-פרק "היערכות תקציבית עירונית לתחזוקה עתידית שוטפת של עצי רחוב". הגידול במספר העצים ידרוש הגדלה ניכרת בצריכת מים להשקיה, זאת לצד צורכי ההשקיה המוגברים של העיר כבר כיום עקב האקלים המדברי השורר בה. על רשות המים לתת דעתה לכך ולהיערך מבעוד מועד לגידול הצפוי.</p> <p>המלצה - לנוכח שינויי האקלים הצפויים בישראל, מומלץ לרשויות המקומיות בכלל ובפרט לרשויות המקומיות שנבדקו - עיריות אילת, בית שמש, דימונה וירושלים - להביא בחשבון את מאפיין צריכת המים של עצים במסגרת השיקולים לגיבוש רשימת העצים המומלצים לנטיעה בשטחן, ולבחור עצים הדורשים השקיה מועטה ככל האפשר.</p>	<p>השפעת גורמים מקומיים על התפתחות עצי רחוב - הקצאת מי השקיה</p>	26
בכוונתי לתקן			<p>במסגרת סקר עצים ינוטר מצבם הפיזי בריאותי של העץ. יודגש כי הרשות מגדירה תקציב ייעוד לטיפול בעצים חולים כגול חידקונית הדקל.</p>		<p>ליקוי - בביקורת עלה כי על אף מאמציהן של רשויות מקומיות להשקעה במשאב העצים העירוני, תוך טיפול בקרקע ותהליכי אקלום במקרה הצורך (כפי שנעשה באילת), טיפול במחלות עצים וניטור מזיקים, נוסף על התחזוקה השוטפת ווהשקיה, אין בכך כדי להבטיח את התבססותם בקרקע ואת שגשוגם. כך למשל, כ-350 עד 500 עצים "נישרפו" עקב קרינת חום בעונת הקיץ של שנת 2024 בעיר אילת; עצי צפצפה קלנדית נפגעו ומתו טרם השלמת הטיפול בהם בעיר בית שמש; ובעיר ירושלים קיימים עצים בוגרים שהתפתחותם דלה.</p> <p>המלצה - מומלץ לרשויות המקומיות שנבדקו - עיריות אילת, בית שמש, דימונה וירושלים - לנטר את מצב</p>	<p>השפעת גורמים מקומיים על התפתחות עצי רחוב - הטיפול בקרקע, במחלות עצים ובמזיקים</p>	27

					בריאותם של כלל העצים במרחב הציבורי באופן סדור ושיטתי, כדי שיוכלו לזהות מבעוד מועד את העצים שמצבם דורש טיפול מציל או משמר. ניטור מצבם של עצים במרחב הציבורי יתאפשר ביתר קלות לאחר השלמתו של סקר עצים ברשות.		
--	--	--	--	--	--	--	--